

กฎหมายการศึกษา

กฎหมายเป็นกฎเกณฑ์ที่รัฐกำหนดขึ้น เพื่อบังคับให้มีการประพฤติปฏิบัติตาม หากผู้ใดละเมิดหรือไม่ปฏิบัติตามก็จะได้รับโทษ กฎหมายคือเครื่องมือของรัฐในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ และเป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและการดำเนินงานของทุกคน โดยเฉพาะผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ย่อมต้องใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานด้วย

ความสำคัญของกฎหมายการศึกษา

การดำเนินงานทางการศึกษา เป็นบริการที่เกี่ยวข้องกับผู้คนเป็นจำนวนมาก ทั้งที่เป็นฝ่ายจัดการศึกษา ฝ่ายรับบริการทางการศึกษา และฝ่ายที่เกี่ยวข้องอื่นๆ โดยบุคคลดังกล่าว ต้องปฏิบัติและดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนั้นกฎหมายจึงมีความสำคัญต่อการดำเนินงานทางการศึกษากว่าได้ ดังนี้

๑. กฎหมายเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานจัดการศึกษาของรัฐและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ให้สามารถจัดการศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายได้
 ๒. กฎหมายการศึกษาเป็นกรอบการดำเนินงานที่ช่วยให้การบริหารการศึกษาเป็นไปอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับของผู้รับบริการและสังคม
 ๓. กฎหมายการศึกษาช่วยให้สามารถใช้การศึกษาพัฒนาเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ
 ๔. กฎหมายการศึกษาทำให้ประชาชนของประเทศเกิดสิทธิและหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา ทำให้สามารถปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม
- ด้วยบทบาทดังกล่าว กฎหมายและกฎหมายการศึกษาจึงมีความสำคัญในฐานะเป็นเครื่องมือดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษาของชาติ หากขาดกฎหมายแล้วอาจทำให้การจัดการศึกษาไม่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายได้

ลักษณะของกฎหมายการศึกษา

กฎหมายการศึกษาเป็นกฎหมายชนิดหนึ่ง ซึ่งต้องมีลักษณะของกฎหมายเช่นเดียวกับกฎหมายทั่วไป กล่าวคือ กฎหมายเป็นกฎเกณฑ์ที่กำหนดความประพฤติของบุคคล ซึ่งผู้มีอำนาจในประเทศกำหนดขึ้นและใช้บังคับให้ผู้ที่อยู่ในสังกัดประเทศนั้นถือปฏิบัติตาม มีลักษณะสำคัญประกอบด้วย (มานิตย์ จุ่มปา, ๒๕๔๘)

- ๑) ต้องมีลักษณะเป็นกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับเป็นมาตรฐานของสังคม
- ๒) ต้องเป็นการกำหนดความประพฤติของบุคคล
- ๓) ต้องมีสภาพบังคับ
- ๔) ต้องมีกระบวนการที่แน่นอนในการดำเนินการ ให้เป็นไปตามกฎ กฎเกณฑ์ในกฎหมาย

สำหรับกฎหมายที่ใช้ในประเทศไทย ตามรูปแบบเป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษร กำหนดตามศักดิ์ของกฎหมายได้ ดังนี้

๑. รัฐธรรมนูญ
๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
๓. พระราชบัญญัติ

๔. พระราชกำหนด
๕. พระราชกฤษฎีกา
๖. กฎกระทรวง
๗. กฎหมายที่ตราขึ้นโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นอกจากรูปแบบของกฎหมายดังกล่าวแล้ว กฎหมายยังสามารถแบ่งเป็นประเภทต่างๆ ได้หลายลักษณะ ตามหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งประเภท เช่น หลักแหล่งกำเนิดของกฎหมาย หลักสภาพการบังคับของกฎหมาย หลักการใช้กฎหมาย หลักฐานะและความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน เป็นต้น โดยทั่วไปแล้วการแบ่งประเภทของกฎหมายจะยึดหลักฐานะและความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชนเป็นเกณฑ์ ซึ่งแบ่งประเภทกฎหมายออกเป็นกฎหมายมหาชน และกฎหมายเอกชน กล่าวคือ

๑) กฎหมายมหาชน คือ กฎหมายที่กำหนดสถานะและนิติสัมพันธ์ระหว่างรัฐหรือหน่วยงานของรัฐกับเอกชน หรือหน่วยงานของรัฐด้วยกัน ในฐานะที่รัฐหรือหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ปกครอง เช่น กฎหมายอาญา กฎหมายปกครอง และกฎหมายการคลัง เป็นต้น

๒) กฎหมายเอกชน คือ กฎหมายที่กำหนดสถานะและนิติสัมพันธ์ระหว่างเอกชนต่อกัน ในฐานะผู้อยู่ใต้ปกครองที่ต่างฝ่ายต่างก็เท่าเทียมกัน

กล่าวโดยเฉพาะกฎหมายการศึกษา ก็จะหมายถึงกฎหมายที่รัฐหรือผู้มีอำนาจกำหนดขึ้น เป็นกฎข้อบังคับ การปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารและจัดการศึกษา โดยมีรูปแบบทั้งที่เป็นพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง รวมทั้งข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง ที่ใช้บังคับในการดำเนินงานทางการศึกษา และมีลักษณะเป็นกฎหมายมหาชนในสาขากฎหมายปกครอง เนื่องจากกฎหมายการศึกษาส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชน และระหว่างองค์กรของรัฐด้วยกัน เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ .ศ.๒๕๔๖ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.๒๕๔๖ พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ พ.ศ.๒๖๔๓ กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการนบอายุเด็ก เพื่อเข้ารับการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.๒๕๔๕ และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินเทียบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญา พ.ศ.๒๕๔๖ เป็นต้น

การจำแนกประเภทกฎหมายการศึกษา

กฎหมายการศึกษาไทย สามารถจำแนกเป็นประเภทได้หลายลักษณะตามหลักเกณฑ์ที่นำมาใช้ในการจำแนก กล่าวคือ หากจำแนกตามศักดิ์ของกฎหมายสามารถแบ่งประเภทออกเป็น

- ๑) กฎหมายแม่บท ได้แก่ รัฐธรรมนูญ
- ๒) กฎหมายลูกบท ได้แก่ กฎหมายที่ออกตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้

หากจำแนกตามลักษณะการออกกฎหมาย สามารถแบ่งประเภทออกเป็น

- ๑) กฎหมายหลัก ได้แก่ กฎหมายที่ออกโดยฝ่ายนิติบัญญัติ ประกอบด้วย พระราชบัญญัติต่างๆ
- ๒) กฎหมายรอง ได้แก่ กฎหมายที่ออกโดยฝ่ายบริหาร ซึ่งอาศัยอำนาจตามที่กำหนดไว้ใน

กฎหมายหลัก ประกอบด้วย กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ เป็นต้น

ในที่นี้จะขอจำแนกประเภทตามลักษณะสาระสำคัญของกฎหมาย ซึ่งสามารถแบ่งกฎหมายการศึกษาออกเป็น ๕ ประเภท ดังนี้

๑. **กฎหมายแม่บททางการศึกษา** ได้แก่ รัฐธรรมนูญ และกฎหมายที่ให้อำนาจในการออกกฎหมาย

การศึกษาอื่นๆ ได้แก่

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๑.๒ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.

๒๕๔๕

๑.๓ พระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.๒๕๔๕

๒. กฎหมายว่าด้วยการจัดการโครงสร้างและการบริหารจัดการทางการศึกษา ได้แก่

๒.๑ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.๒๕๔๖ และ
กฎกระทรวง ระเบียบที่ออกตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

๒.๒ พระราชบัญญัติว่าด้วยการบริหารจัดการศึกษาเฉพาะด้าน เช่น พระราชบัญญัติการ
อาชีวศึกษา พ.ศ.๒๕๕๐ พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.๒๕๕๐ พระราชบัญญัติการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย และพระราชบัญญัติจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ.๒๕๔๖ เป็นต้น

๒.๓ พระราชบัญญัติจัดตั้งสถานศึกษาเป็นการเฉพาะแห่ง เช่น พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย
ราชภัฏ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เป็นต้น

๓. กฎหมายว่าด้วยการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ได้แก่ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากร
ทางการศึกษา พ.ศ.๒๕๔๖ และกฎกระทรวง ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้

๔. กฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลทางการศึกษา ได้แก่

๔.๑ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.๒๕๔๗ และแก้ไข
เพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

๔.๒ พระราชบัญญัติเงินเดือน เงินวิทยฐานะ และเงินประจำตำแหน่งข้าราชการครูและ
บุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.๒๕๔๗

๔.๓ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ.๒๕๔๗

๔.๔ พระราชกฤษฎีกา การปรับอัตราเงินเดือนของข้าราชการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๐

๕. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษา ได้แก่ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ

การศึกษาที่ผู้บริหารการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องจะต้องนำมาใช้ประกอบการดำเนินงาน กล่าวคือ

๕.๑ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.๒๕๔๖

๕.๒ พระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙

๕.๓ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ.๒๕๔๐

๕.๔ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙

๕.๕ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.๒๕๔๒

๕.๖ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๖

การบังคับใช้กฎหมายการศึกษา

การใช้กฎหมาย (Application of Law) มีความหมายสองประการ คือ

๑) การใช้กฎหมายในทางทฤษฎี เป็นการนำกฎหมายไปใช้แก่บุคคลในเวลาและสถานที่หรือตาม
เหตุการณ์หรือเงื่อนไข ในเวลาหนึ่งๆ ซึ่งจะสัมพันธ์กับเจตนารมณ์ของกฎหมายนั้นๆ

๒) การใช้กฎหมายในทางปฏิบัติ เป็นการนำกฎหมายไปปรับใช้แก่คดี หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดย
เฉพาะเจาะจง เพื่อหาคำตอบหรือเพื่อวินิจฉัยพฤติกรรมของบุคคลหนึ่งในเหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งเรียกว่าการปรับใช้
บทกฎหมาย การใช้กฎหมายในทางปฏิบัติ ต้องทำด้วยความระมัดระวังเพราะอาจตีความผิด หรือนำเอา

บทบัญญัติที่เป็นข้อยกเว้นมาใช้ โดยสัมพันธ์ถึงส่วนที่เป็นหลักเมืองหรือนำเอาส่วนที่เป็นหลักมาใช้ โดยไม่รู้ว่า เป็นข้อยกเว้น (วิชญ์ เกรียงงาม, ๒๕๓๘)

อย่างไรก็ตามนักบริหารการศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบดำเนินงานให้องค์การบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ จะต้องเลือกใช้กฎหมายอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายนั้นๆ ซึ่งมีแนวทางพอสรุป ได้ ดังนี้

๑. ผู้บริหารการศึกษาต้องรู้กฎหมายเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตน เข้าใจ และสามารถปรับ กฎหมายใช้กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้

๒. ผู้บริหารการศึกษาต้องมีความสุจริตในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นเจตนาที่ดีในการปฏิบัติงานตาม แนวทางที่กฎหมายกำหนดไว้

๓. ผู้บริหารการศึกษาต้องถือกฎหมายเป็นเครื่องมือในการบริหารงานไปสู่ความสำเร็จ กฎหมาย ไม่ใช่สิ่งขัดขวางการปฏิบัติงาน ดังนั้นผู้บริหารการศึกษาจะต้องเฉลียวฉลาด และมีไหวพริบเพียงพอที่จะใช้ กฎหมายให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารและจัดการศึกษาให้ได้

การใช้กฎหมายในการบริหารและจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารการศึกษาจะต้องมี ความรอบรู้ และเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ มีความสุจริตและมีไหวพริบที่จะใช้กฎหมายตาม เจตนารมณ์อย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

มานิตย์ จุ่มปา. (๒๕๔๘). **ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมาย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

วิชญ์ เกรียงงาม. (๒๕๓๕). **เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย**. พิมพ์ครั้งที่ ๒๓ นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สถาบันพระปกเกล้า. (๒๕๔๔). **ประเภทและศักดิ์ของกฎหมายในรัฐธรรมนูญ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ องค์การค้ำของ สกสค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (๒๕๔๘). **รวมกฎหมายการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การค้ำของ สกสค.

สุทัศน์ ทิวทอง. (๒๕๔๖) **“หน่วยที่ ๖ บริบทด้านกฎหมาย” ในประมวลสาระวิชาบริบททางการบริหาร การศึกษา**. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สรุปพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547

คำนิยาม

“ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติให้รับราชการโดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณแผ่นดิน งบประมาณที่จ่ายในลักษณะเงินเดือนในกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงวัฒนธรรม หรือกระทรวงอื่นที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

“ข้าราชการครู” หมายความว่า ผู้ที่ประกอบวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาของรัฐ

“คณาจารย์” หมายความว่า บุคลากรซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการสอนและการวิจัยในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาของรัฐ

“บุคลากรทางการศึกษา” หมายความว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา รวมทั้งผู้สนับสนุนการศึกษาซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ การบริหารการศึกษา และ ปฏิบัติงานอื่นในหน่วยงานการศึกษา

“หน่วยงานการศึกษา” หมายความว่า (1) สถานศึกษา (2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (3) สำนักงานการศึกษานอกโรงเรียน (4) แหล่งการเรียนรู้ตามประกาศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (5) หน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการหรือตามประกาศกระทรวง หรือหน่วยงานที่ คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนด

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ศูนย์การศึกษานอกระบบและตาม อัจฉริยะ ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย วิทยาลัยชุมชน สถาบัน หรือสถานศึกษาที่เรียกชื่ออย่างอื่นของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่หรือมี วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและตามประกาศกระทรวง

คณะกรรมการที่กำกับดูแล

*คณะกรรมการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา” เรียกโดยย่อว่า “ก.ค.ศ.”

- อำนาจและหน้าที่

- (1) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายการผลิตและการบริหารงานบุคคลของ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้
- (2) กำหนดนโยบาย วางแผน และกำหนดเกณฑ์อัตรากำลังของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งให้ความเห็นชอบจำนวนและอัตราตำแหน่งของหน่วยงานการศึกษา
- (3) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีในกรณีที่ค่าครองชีพเปลี่ยนแปลงไปมาก หรือการจัดสวัสดิการหรือประโยชน์เกื้อกูลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษายังไม่เหมาะสม เพื่อให้ คณะรัฐมนตรีพิจารณาในอันที่จะปรับปรุงเงินเดือน เงินวิทยฐานะ เงินประจำตำแหน่ง เงินเพิ่มค่าครองชีพ สวัสดิการ หรือประโยชน์เกื้อกูลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เหมาะสม
- (4) ออกกฎ ก.ค.ศ. ระเบียบ ข้อบังคับหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขการบริหารงานบุคคลของ ข้าราชการ ครูและบุคลากรทางการศึกษา กฎ ก.ค.ศ. เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

- (5) พิจารณาวินิจฉัยตีความปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ เมื่อ ก.ค.ศ. มีมติเป็น ประการใดแล้วให้หน่วยงานการศึกษาปฏิบัติตามนั้น
- (6) พัฒนาหลักเกณฑ์วิธีการ และมาตรฐานการบริหารงานบุคคล รวมทั้งการพิทักษ์ระบบคุณธรรมของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- (7) กำหนดวิธีการและเงื่อนไขการจ้างเพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครูและบุคลากรทางการศึกษาในหน่วยงานการศึกษา รวมทั้งกำหนดอัตราเงินเดือนหรือค่าตอบแทน (8) ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนา การเสริมสร้างขวัญกำลังใจ และการยกย่องเชิดชูเกียรติข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา
- 9) ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์เกื้อกูลอื่นแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- (10) พิจารณาตั้ง อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษาและคณะกรรมการอื่นเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ ก.ค.ศ. มอบหมาย
- (11) ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน ให้คำปรึกษา แนะนำและชี้แจงด้านการบริหารงานบุคคลแก่หน่วยงาน การศึกษา
- (12) กำหนดมาตรฐาน พิจารณา และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย การออกจากราชการ การ อุทธรณ์และการร้องทุกข์ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้
- (13) กำกับ ดูแล ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษาเพื่อรักษาความเป็นธรรมและมาตรฐานด้านการบริหารงานบุคคล ตรวจสอบและ ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ในการนี้ให้มีอำนาจเรียกเอกสารและหลักฐานจากหน่วยงานการศึกษา ให้ ผู้แทนของหน่วยงานการศึกษา ข้าราชการ หรือบุคคลใด มาชี้แจงข้อเท็จจริง และให้มีอำนาจออก ระเบียบ ข้อบังคับ รวมทั้งให้ส่วนราชการ หน่วยงานการศึกษา ข้าราชการหรือบุคคลใดรายงานเกี่ยวกับ การบริหารงาน บุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ไปยัง ก.ค.ศ.
- (14) ในกรณีที่ปรากฏว่าส่วนราชการ หน่วยงานการศึกษา อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา คณะอนุกรรมการ หรือผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือปฏิบัติการ โดยไม่ถูกต้อง และไม่เหมาะสม หรือปฏิบัติการโดยขัดหรือแย้งกับกฎหมาย กฎ ก.ค.ศ. ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด ให้ ก.ค.ศ. มีอำนาจยับยั้งการปฏิบัติการดังกล่าวไว้เป็น การ ชั่วคราว เมื่อ ก.ค.ศ. มีมติเป็นประการใดแล้ว ให้ส่วนราชการหน่วยงานการศึกษา อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่ การศึกษา คณะอนุกรรมการหรือผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ปฏิบัติไปตามนั้น
- (15) พิจารณารับรองคุณสมบัติของผู้ได้รับปริญญา ประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือคุณวุฒิอย่างอื่นเพื่อ ประโยชน์ ในการบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และการกำหนดอัตราเงินเดือน หรือ ค่าตอบแทนที่ควรได้รับ
- (16) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในเรื่องการปฏิบัติการต่าง ๆ ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้
- (17) พิจารณาจัดระบบทะเบียนประวัติและแก้ไขทะเบียนประวัติเกี่ยวกับวัน เดือน ปีเกิด และควบคุม การ เกษียณอายุของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (18) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ใน พระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายอื่น

ตำแหน่งวิทยฐานะ

- ตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามี 3 ประเภท คือ

(1) ตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้สอนในหน่วยงานการศึกษา

- ครูผู้ช่วย
- ครู
- อาจารย์
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์
- รองศาสตราจารย์
- ศาสตราจารย์

เรียกรวมๆ ว่า “คณาจารย์”
และให้มีในหน่วยงานการศึกษาที่สอนระดับปริญญา

(2) ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา

- รองผู้อำนวยการสถานศึกษา
- ผู้อำนวยการสถานศึกษา
- รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด

(3) ตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่น

-ศึกษานิเทศก์

- ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด ให้ตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาดังต่อไปนี้ เป็นตำแหน่งที่มีวิทยฐานะ ได้แก่

- ตำแหน่งครู มีวิทยฐานะ ดังต่อไปนี้

- ครูชำนาญการ
- ครูชำนาญการพิเศษ
- ครูเชี่ยวชาญ
- ครูเชี่ยวชาญพิเศษ

- ผู้บริหารสถานศึกษา มีวิทยฐานะ ดังต่อไปนี้

- รองผู้อำนวยการชำนาญการ
- รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
- รองผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ
- ผู้อำนวยการชำนาญการ
- ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
- ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ
- ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญพิเศษ

- ตำแหน่งผู้บริหารการศึกษา มีวิทยฐานะ ดังต่อไปนี้

- รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชำนาญการพิเศษ
- รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชี่ยวชาญ
- ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชี่ยวชาญ
- ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชี่ยวชาญพิเศษ

-ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ มีวิทยฐานะ ดังต่อไปนี้

- ศึกษานิเทศก์ช านาญการ
- ศึกษานิเทศก์ช านาญการพิเศษ
- ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ
- ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญพิเศษ

-ตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามที่ ก.ค.ศ. กำหนดให้มีวิทยฐานะ

วินัยและการรักษาวินัย

วินัย

- (1) ต้องสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยด้วยความบริสุทธิ์ใจและมีหน้าที่วางรากฐานให้เกิดระบอบการปกครองเช่นว่านั้น
- (2) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เสมอภาค และเที่ยงธรรม มีความวิริยะอุตสาหะ ขยันหมั่นเพียร ดูแลเอาใจใส่ รักษาประโยชน์ของทางราชการ และต้องปฏิบัติตามมาตรฐานและ จรรยาบรรณวิชาชีพอย่างเคร่งครัด
- (3) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการและหน่วยงานการศึกษา มติ คณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาลโดยถือประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน และไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ
- (4) ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ โดยไม่ขัดขืนหรือหลีกเลี่ยง
- (5) ต้องตรงต่อเวลา อุทิศเวลาของตนให้แก่ทางราชการและผู้เรียน จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรมิได้
- (6) ต้องประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ชุมชน สังคม มีความสุภาพเรียบร้อย รักษาความสามัคคี
ช่วยเหลือเกื้อกูล ต่อผู้เรียนและระหว่างข้าราชการด้วยกันหรือผู้ร่วมปฏิบัติราชการ ต้อนรับ ให้ความสะดวก ให้ความเป็นธรรมแก่ ผู้เรียนและประชาชนผู้มาติดต่อราชการ
- (7) ต้องไม่กลั่นแกล้ง กล่าวหาหรือร้องเรียนผู้อื่นโดยปราศจากความเป็นจริง
- (8) ต้องไม่กระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาประโยชน์อันอาจทำให้เสื่อมเสียความเที่ยงธรรมหรือเสื่อมเสีย เกียรติศักดิ์ในตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน
- (9) ต้องไม่คัดลอกหรือลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่นโดยมิชอบ
- (10) ต้องไม่เป็นกรรมการผู้จัดการ หรือผู้จัดการ หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกันนั้นในห้าง หุ่นส่วนหรือบริษัท
- (11) ต้องวางตนเป็นกลางทางการเมืองในการปฏิบัติหน้าที่
- (12) ต้องรักษาชื่อเสียงของตนและรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย

สิ่งที่ถือว่าผิดวินัยร้ายแรง

- (1) การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์มิควรได้

- (2) การปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการและหน่วยงาน การศึกษา มติคณะรัฐมนตรีหรือนโยบายของรัฐบาล ประมาทเลินเล่อ หรือขาดการเอาใจใส่ระมัดระวังรักษา ประโยชน์ของทางราชการ
- (3) การขัดคำสั่งหรือหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมาย และระเบียบของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง
- (4) ละทิ้งหน้าที่หรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือ การละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเป็นคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่า 15 วัน
- (5) การกลั่นแกล้ง คุกคาม เหยียดหยาม กดขี่ หรือข่มเหงผู้เรียน หรือประชาชนผู้มาติดต่อราชการอย่างร้ายแรง
- (6) กระทำโดยมีความมุ่งหมายจะให้เป็นการซื้อขาย หรือให้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง หรือ วิทยฐานะใดโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
- (7) คัดลอกหรือลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้โดยมิชอบ
- (8) เข้าไปเกี่ยวข้องกับการค้าการใด ๆ อันมีลักษณะเป็นการทุจริตโดยการซื้อสิทธิหรือขายเสียง ในการเลือกตั้ง สมาชิกรัฐสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือการเลือกตั้งอื่น
- (9) การกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก หรือโทษที่หนักกว่าจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก หรือให้ รับโทษที่หนักกว่าจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (10) เสพยาเสพติดหรือสนับสนุนให้ผู้อื่นเสพยาเสพติด เล่นการพนันเป็นอาชญา หรือกระทำการล่วงละเมิดทางเพศต่อ ผู้เรียนหรือนักศึกษา

****โทษทางวินัย**

- (1) ภาคทัณฑ์
- (2) ตัดเงินเดือน
- (3) ลดเงินเดือน
- (4) ปลดออก
- (5) ไล่ออก

****โทษปลดออกมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญเสมือนผู้นั้นลาออกจากราชการ****